

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Хмельницької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в IV кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у IV кварталі 2023 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють майбутній фінансово-економічний стан своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 7.1% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 13.3) (графік 1). У цілому по Україні – 15.2%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 64.3% респондентів очікують, що зростання споживчих цін не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 53.3%), у цілому по Україні – 47.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії (відмітили всі опитані), витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікує 76.9% респондентів (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 77.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану підприємств:** баланс відповідей – 7.1% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні – 4.1% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 46.2% (у попередньому кварталі – 35.7%). Також очікується, що обсяги реалізації продукції **на зовнішньому ринку зростуть високими темпами:** баланс відповідей – 50.0% (у III кварталі 2023 року – 0.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% і 9.7% відповідно;
- **обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт залишиться на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2023 року – 13.3%). Респонденти також очікують збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 28.6% (у попередньому кварталі – 26.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 6.9% та 6.6% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у попередньому кварталі – 6.7%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 6.5%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, вищими темпами:** баланс відповідей – 85.7% (у попередньому кварталі – 73.3%) (графік 6). Також респонденти очікують **уповільнення зростання цін на товари / послуги власного виробництва:** баланс відповідей – 35.7% (у III кварталі 2023 року – 53.3%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину і матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами:** баланси відповідей – 42.9% та 64.3% відповідно (у попередньому кварталі – 30.8% та 57.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки та недостатній попит (вплив чинника посилюється). Респонденти також високо оцінюють вплив чинника – занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії. Крім того, значно вище, ніж у попередньому кварталі опитані оцінили вплив надмірного податкового тиску (графік 5).

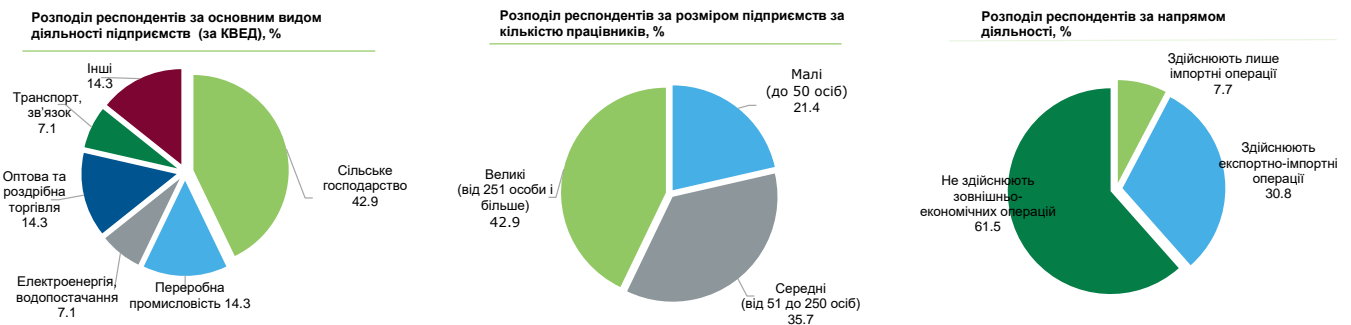
Респонденти очікують, що **зростання потреби підприємств у позикових коштах** найближчим часом **послабиться** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (42.9%), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 95.8%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

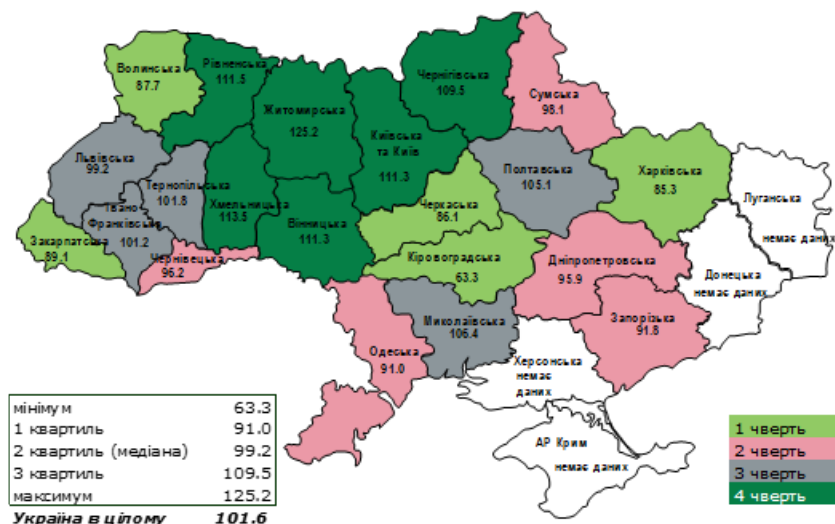
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 33.3%). У цілому по Україні респонденти оцінюють поточний фінансово-економічний стан підприємств як поганий – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 18.2%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 01–24 листопада 2023 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

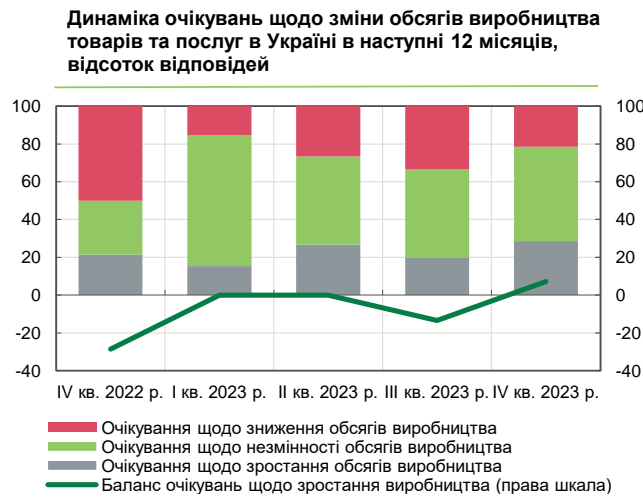
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

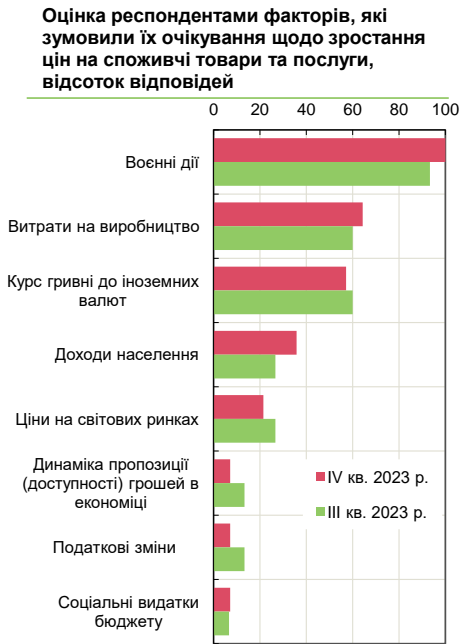
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-14.3	-8.3	-6.7	0.0	7.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.1	7.7	26.7	35.7	46.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	7.1	-27.3	26.7	13.3	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	7.1	7.7	26.7	26.7	28.6
кількості працівників	-14.3	-7.7	-6.7	6.7	-14.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

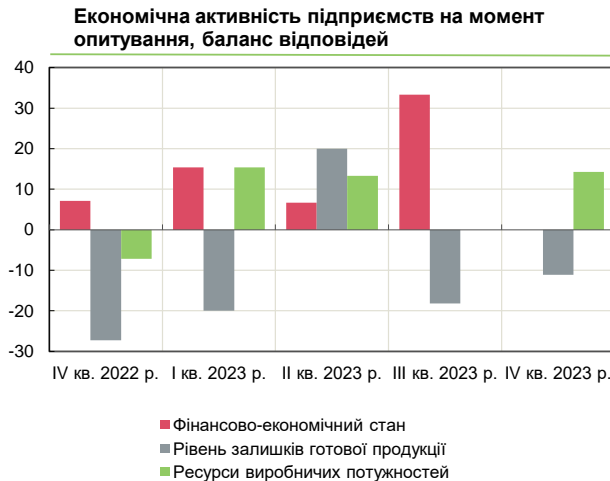
Графік 1

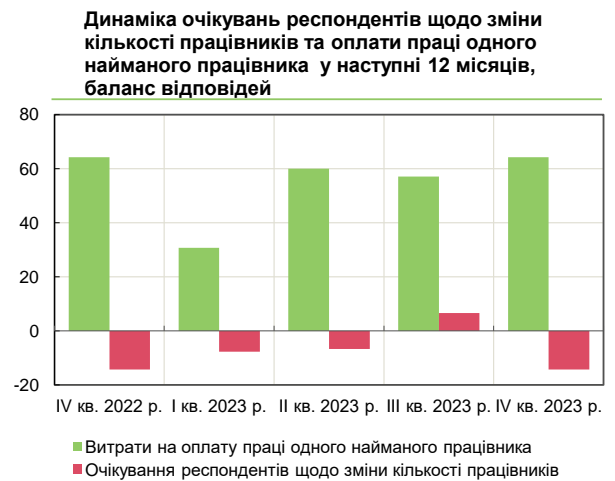
Графік 2

Графік 3

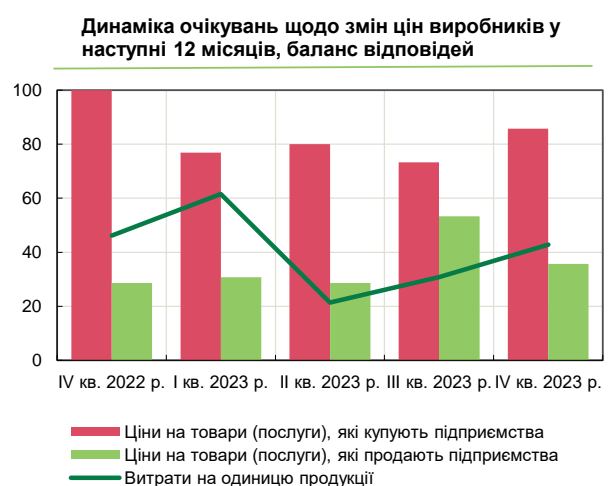
Графік 4

Графік 5

Графік 6

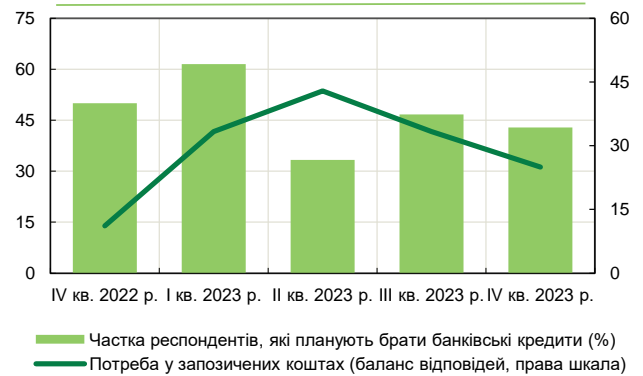
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

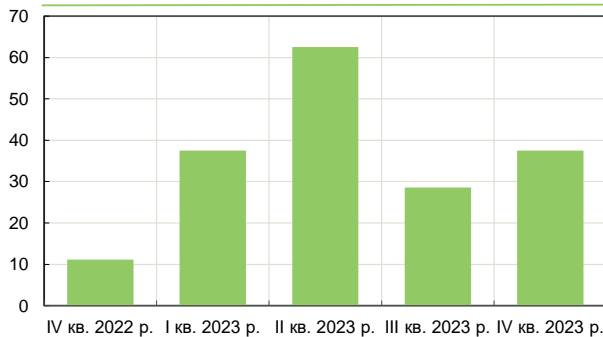
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

